

Handläggare
Eva-Lena Eirefelt
Telefon: 0850812192

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
17 december 2020

Remiss av Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2020/1362

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg” till stadsdelsnämnden för yttrande senast den 28 december 2020.

Nuvarande riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg är beslutade av kommunfullmäktige den 11 december 2017. I budget för 2020 fick äldrenämnden i uppdrag att revidera dessa riktlinjer för att kunna införa välfärdsteknik. Det har även framkommit behov av att förtydliga vissa avsnitt i riktlinjerna samt att dokumentet behöver få en förbättrad struktur. En arbetsgrupp med beställarchefer från stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Spånga-Tensta, och Östermalm har arbetat med ärendet och inhämtat synpunkter från biståndshandläggare. Juridiska avdelningen på stadsledningskontoret och socialförvaltningen har lämnat synpunkter på ärendet.

Förvaltningen ser positivt på att riktlinjerna har förtydligats och fått en bättre struktur. Förvaltningen lyfter nedan några utvalda synpunkter och frågeställningar främst med fokus på välfärdsteknik.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ”Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg” till stadsdelsnämnden för yttrande senast den 28 december 2020.

Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med äldreomsorgsavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 7 december och i rådet för funktionshindersfrågor den 8 december.

Ärendet

Nuvarande riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg är beslutade av kommunfullmäktige den 11 december 2017 (Dnr 3.1 517/2017). I budget för 2020 fick äldrenämnden i uppdrag att revidera dessa riktlinjer för att kunna införa välfärdsteknik. Det har även framkommit behov av att förtydliga vissa avsnitt i riktlinjerna samt att dokumentet behöver få en förbättrad struktur. En arbetsgrupp med beställarchefer från stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Spånga-Tensta, och Östermalm har arbetat med ärendet och inhämtat synpunkter från biståndshandläggare. Juridiska avdelningen på stadsledningskontoret och socialförvaltningen har lämnat synpunkter på ärendet.

Nedan redovisas de avsnitt i riktlinjerna som genomgått ändringar eller som innehåller nya avsnitt.

Avsnitt som inte tidigare ingått i riktlinjerna

Följande avsnitt har lagts till i riktlinjerna. Avsnitten innehåller information som gäller sedan tidigare och innebär inte några förändringar i sak.

- Anhörigkonsulenter
- Personligt ombud
- Tryggt mottagande
- Anmälningsskyldighet vid
 - kännedom eller misstanke om att ett barn far illa (14 kap. 1 c § SoL)
 - kännedom om att någon kan antas vara i behov av vård enligt 6 § lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

Avsnitt som genomgått mindre ändring

Avsnittet om dagverksamhet har förtydligats för att klargöra skillnaderna på inriktning mot demens och social inriktning.

Avsnittet om äldres rätt att bo tillsammans har utökats med den information som finns i särskilda anvisningar. Dessa anvisningar tas bort i och med beslut om dessa riktlinjer.

För samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård finns särskilda riktlinjer och rutiner framtagna tillsammans med Region

Stockholm och länets alla kommuner. Aktuell information om vad som gäller finns i dessa dokument.

Nya förutsättningar och information i riktlinjerna
Nedanstående avsnitt innehåller nya förutsättningar eller ny information som är av vikt vid handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg.

Välfärdsteknik

I framtiden kommer den enskilde kunna ha möjlighet att få vissa insatser utförda genom välfärdsteknik.

Förebyggande perspektiv

Biståndshandläggaren ska ha ett förebyggande perspektiv med fokus på den enskildes behov av hjälp och stöd. För äldre som är isolerade eller känner oro ska biståndshandläggaren vara uppmärksam på hur insatser genom bistånd eller annan verksamhet, service eller stöd kan minska otrygghet och social isolering.

Barnperspektiv

Biståndshandläggaren behöver veta vilka bestämmelser som gäller om det finns minderåriga barn i familjen. FN:s konvention om barnets rättigheter är svensk lag sedan 2018.

Sekretessbrytande bestämmelser när djur far illa (lex Maja)

Biståndshandläggaren behöver veta vilka bestämmelser som gäller när djur far illa. Nya bestämmelser finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Kommunicering av utredning

Ändring har gjorts i enlighet med förvaltningslagen, det vill säga att kommunikering av utredningen ska ske om det inte är uppenbart obehövligt.

Beslut

Beslut ska fattas utifrån en individuell bedömning. I vissa fall kan beslutet behöva tidsbegränsas på några månader, i andra fall två år eller kanske gälla tillsvidare. Beslut om trygghetslarm, servicehus och vård- och omsorgsboende gäller alltid tillsvidare. Den årliga uppföljningen är skild från eventuell tidsbegränsning av beslut.

Muntlig beställning

I undantagsfall kan biståndshandläggaren behöva göra en muntlig beställning även i nya ärenden, om insatser behöver påbörjas omgående. Därför har avsnittet om muntliga beställningar omformulerats för att gälla alla ärenden.

Trygghetslarm

Trygghetslarm handläggs enligt förenklat beslutsfattande och kan numera handläggas enligt gällande lagstiftning, 4 kap. 2 a § SoL istället för 4 kap. 1 § SoL.

Daglig verksamhet

Den yrkesverksamma åldern för daglig verksamhet har ändrats från 67 år till 68 år i enlighet med höjd pensionsålder.

Servicehus

Vid bedömning av ansökan om servicehus görs en helhetsbedömning av den enskildes sammantagna situation med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet. Särskild hänsyn ska tas till hög ålder som anses vara 85 år och äldre.

Vård- och omsorgsboende

Vid bedömning av ansökan om vård- och omsorgsboende görs en helhetsbedömning av den enskildes sammantagna situation med fokus på den enskildes ensamhet och isolering särskilt beaktas. Särskild hänsyn ska tas till hög ålder som anses vara 85 år och äldre

Överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende mellan kommuner i Stockholms län

För flytt till särskilt boende inom Stockholms län finns en särskild länsöverenskommelse. För de kommuner som ingår i överenskommelsen, fattar utflyttningskommunen biståndsbeslut, behåller ansvaret för den enskilde och köper plats av inflyttningskommunen.

Rätten till bistånd och skälig levnadsnivå

Ett ärende inom äldreomsorgen påbörjas genom ansökan och avslutas genom ett beslut. I handläggning ska biståndshandläggaren se till att ärendet blir utrett på det sätt som krävs. I riktlinjerna finns ett avsnitt som förtydligar rätten till bistånd och skälig levnadsnivå.

Anställning av anhörig

Stadsdelsnämnden kan ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL, om det finns skäl för det, enligt 4 kap. 2 § SoL. Detta avsnitt är omformulerat så att det tydligt framgår att det i första hand ska prövas om den enskilde har rätt till den begärda hjälpen enligt 4 kap. 1 § SoL. Detta eftersom den enskilde alltid har rätt till sådan prövning och därmed även möjlighet att överklaga genom förvaltningsbesvär. Skillnaden från tidigare är att detta även gäller vid beslut om bifall enligt 4 kap. 2 § SoL. Gällande kraven för anställning av anhöriga har punkt två formulerats om till att personen som anställs ska ha utbildning om lägst 600 poäng på gymnasienivå från vårdlinje, social servicelinje eller omvårdnadsprogrammet. Det har även gjorts ett tillägg om att annan

relevant utbildning kan bedömas som likvärdig, vilket gör att ändringen inte innebär någon ändring i sak.

Apoteksärenden

I nuvarande riktlinjer framgår att för den som är inskriven i hem-sjukvården och där Region Stockholm har ansvaret för läkemedels-hanteringen ansvarar Region Stockholm även för att hämta ut recept-belagda läkemedel från apoteket. Detta avsnitt är borttaget då det är säkerställt med hälso- och sjukvårdsförvaltningen hos Region Stockholm att det inte finns någon sådan beslutad anvisning.

Hemvårdsbidrag

Stadsdelsnämnden kan ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL, om det finns skäl för det, enligt 4 kap. 2 § SoL. I Stockholms stad finns möjlighet till ekonomisk ersättning i form av hemvårdsbidrag till de personer som utför väsentligt merarbete som annars skulle utföras inom ramen för hemtjänst. Detta avsnitt är omformulerat så att det tydligt framgår att vid ansökan om hemvårdsbidrag ska det i första hand prövas om den enskilde har rätt till den begärda hjälpen enligt 4 kap. 1 § SoL. Detta eftersom den enskilde alltid har rätt till sådan prövning och därmed även möjlighet att överklaga genom förvaltningsbesvär. Skillnaden från tidigare är att detta även gäller vid beslut om bifall enligt 4 kap. 2 § SoL.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att riktlinjerna har förtydligats och fått en bättre struktur. Förvaltningen lyfter nedan några utvalda synpunkter och frågeställningar.

Ett nytt avsnitt i riktlinjerna är ”Personligt ombud”. Här vore det önskvärt med ett förtydligande kring vem som avgör om man kan få personligt ombud, vart man vänder sig, vem som beslutar om det och vad som är kriterierna för att få det.

I avsnittet ”Beslut” framgår att även hemtjänstbeslut i vissa fall kan vara tillsvidare. Förvaltningen skulle önska att det förtydligas när det kan vara aktuellt med ett tillsvidarebeslut och vilka insatser som avses.

I avsnittet om ”Fixartjänst” bör framgå att en viktig del av uppdraget är att arbeta med fallprevention.

Förvaltningen anser att det nytillkomna avsnittet om välfärdsteknik är alltför övergripande. Förvaltningen delar helt målbilden och vikten av att implementera välfärdsteknik som alternativ eller

komplement till ordinarie insatser. Eftersom det handlar om ett till stora delar nytt område anser förvaltningen att det är viktigt att riktlinjerna är tydliga och konkreta för att fungera som stöd för verksamheten.

Förvaltningens bedömning är att implementering av välfärdsteknik måste göras genom en nära samverkan mellan myndighetsutövning och utförarverksamhet. Biståndshandläggarna har en viktig roll i att informera om möjligheten att få pröva insats med välfärdsteknik. Utföraren kommer att använda tekniken i sitt dagliga arbete, och är därför den som bäst kan beskriva den tekniska lösningen och komma överens med den enskilde om användandet. Den enskilde bör också kunna få möjlighet att prova och kanske träna på tekniken innan beslut om hur insatsen ska utföras kan tas. Beskrivning av samverkan och ansvarsfördelning mellan verksamhetsområdena saknas idag i avsnittet, vilket gör det otydligt hur biståndshandläggarna egentligen är tänkta att arbeta med frågan. Även i andra delar av avsnittet upplevs skrivningen vara otydlig och otillräcklig. Förvaltningen saknar en beskrivning av hur ett beslut om att en insats ska utföras specifikt med välfärdsteknik ska vara formulerat.

Förvaltningen ser fram emot att det nya sociala systemet Esset kommer att stötta och underlätta handläggningen och uppföljningen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Odini Nzeribe
Avdelningschef

Bilagor

Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör
Odini Nzeribe, Avdelningschef

Datum

2020-12-03
2020-12-01